

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 250 Lei. — Sase luni 130 Lei. — Trei luni 75 Lei. — Pentru străinătate un an 500 Lei. Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marți și Vineri

Prețul inserțiunilor: un șir pe 5 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Primejdia sectarismului

Trăim în veacul progresului repede. De unde până acum oamenii păseau rar în știință și în artă, așa că un pas număra o durată de 100 ani, azi, invențiile schimbătoare de viață merg în pas alergător.

Curentele politico-sociale, teoriile de tot soiul, se învârt repede ca roata morii. Ce frumos veac, vor zice favoriții soartei, este un deliciu să trăiești în acest veac al oamenilor zburători. Înălțimile tainice și mărețe erau până acum închise muritorilor; dar, de acum încolo, hotarele se largesc și în sus. Oamenii o să se scuture în celălalt și în celălalt de tot balastul sufletesc al trecutului și vor să fie liberi și îndrăzneți.

Liberi și îndrăzneți sânt oamenii din ziua de astăzi. Ce dureros lucru, să vezi cum noțiunea mândră de energie se confundă adesea cu detestabila noțiune a obrăzniciilor. Deși energia este una, și obrăznicia este alta, atâția oameni din secolul zburătorilor fiind obraznici se cred energici. Oamenii, cari și-au făcut casa sufletului încet, cu răbdare, cu îngrijire și cu teama de tot ce este urât, trebuie să steie moșteniți la o parte, ca locul lor să-l ia pretutindenea alți oameni, cari nici când n'au plâns o lacrimă, n'au asudat o boabă de sudoare, n'au pierdut liniștea unei singure nopți, pentru suflet, ci au avut norocul să meargă cu vânturi bune, care cât ai bate în palme îi ridică din mulțimea sură la locuri pe care nule-au visat măcar. Un exemplu: Intr-o după amiază de Mai stau în grădina și citesc o carte frumoasă, răcoare de suflet. Deodată, fără veste, aud un glas, care mi se pare o cunoștință de demult. E un american venit proaspăt acasă. E un sear, și încă un predicator cu îndrăzneală fără margini. Înțeleg la moment scopul vizitei: americanul, cu dolari mulți și cu mai multe pretenții, a venit nu să mă vadă, ci să-mi dea la cap cu citatele lui din Biblie, și să termine mai întâi cu păstorul, ca apoi să fie mai ușoră munca lui cu turma. Predicatorul infumurat, care îmi vorbește o oră întreagă, pe vremuri a fost cioban la oi; ziua se îngăna cu norii și cu florile, ear noaptea întreagă privea cu nesăț luna și stelele scilpitoare, și era om echilibrat, om fericit, care atunci când străbătea și la el glasul Dumnezeu; azi e domn bine îmbrăcat, care peste noapte s'a făcut om de elită în fabrica de automobile a lui Ford. Domnul în întreg restimpul cât îmi vorbește, mănevrea cu o scobitoare de dinți ameri-

cană scoasă din buzunarul vestei elegante. Ii place mereu să vorbească, pentru că eu nu-l întrerup cu nici un cuvânt. Sufletul meu, dela prima lui vedere, e obsedat de o întrebare chinuitoare: «Ce-o fi făcut omul acesta de a sărit așa repede dela băta și căbănița de cioban la scobitoare și la evanghelia lui Hristos»?!

Pentru mine, omul acesta liniștit și cuviincios de altădată, nu mai poate fi ceva nou; citatele din Scriptură pe care mi le spune cu o sfântă simplitate le-am mai auzit dela alții. El e altceva pentru mine: un tip reprezentativ al vremurilor noastre.

Să nu zicem secolul, ci părțica de secol în care trăim noi se caracterizează perfect prin cuvintele: *Suflete agitate, suflete liniștite pe care în zilele noastre le-au tulburat oameni rai și împrejurări rele*. Sectarismul, cu toate nuanțele lui atât de multe, cu predicatori ciobani, nu e doctrină, pentru că tot ce spun ei, au mai spus-o alții, ideea și mijloacele mântuirii le muncește biserica creștină de sute de veacuri. Problema aceasta sufletească nu e nouă, e veche, și nu e și nu poate să fie a sectarilor, pentru că dănsa formează patrimoniul cel mai sfânt al bisericii. *Sectarismul e rană, sectarismul este tulburare și boală sufletească*.

Predicatorul meu, ciobanul cuminte de altădată, nu a făcut nici o mucenicie pentru crezul lui și sânt convins că nici nu are să facă nici odată; în sufletul lui nu s'a petrecut nici un proces sufletească, nu prin lacrimi și sudoare a ajuns la crezul lui fără nici o legătură internă, care este pur și simplu o *sugestie puternică și o bulmăceală venită dela străinii din fabricile lui Ford*.

Ciobanul nu mă lasă ușor, el vrea răspuns și eu îi spun să nu se supere dacă la cuvântarea lui am să-i răspund cu o glumă nevinovată din gura poporului nostru. Înțeleg foarte bine dacă ar veni la mine un englez care dela nașterea lui s'a trezit în haina aceasta sufletească pe care ai îmbrăcat-o și dă și s'a lupta cu mine cu puzderia de citate, dar nu te înțeleg pe dă care te-ai botezat în biserica noastră și ai crescut sub aripile ei până la vârsta aceasta. Iată ce spune poporul românesc despre oamenii care se lapadă de legea lor:

Un țigan, de de mult, s'a dus în cătănie la turci și, cum pe vremea aceea cătănia ținea mult 10—12 ani, când s'a întors țiganul acasă a pătât mare necaz: și-a uitat limba. Părinții, frații și surorile l-au întâmpinat cu bucurie, — dar ce jale amară pe sufletul lor, că fiul și fratele nu

le mai cunoștea graiul. El făcea ce făcea și tot turcește vorbea. Părinții îndurerați la suflet au probat în dreapta și în stânga să-și vindece copilul de boala turcismului, dar zădărnice toate. La o vreme părinții s'au dus cu odorul lor la mufti cel turcesc care sub turbanul lui vechi ascundea multă înțelepciune. Mufti la început, văzând pe turcul care și-a uitat limba, l-a luat cu vorbe frumoase și dacă a văzut că voia frumoașă nu ajută, l-a dat în seama unor turci zdaveni cu niște nuele bune: odată, de două ori au sunat nuele, și minune! turcul nu a mai știut o vorbă turcească ci în limba maicei lui au început să grăiască și după pățania aceasta a rămas la graiul maicei sale până la capătul vieții.

Dar eu ce să fac? Mă întrebă sectarul pironit unde trebuie de înțelepciunea poporului nostru. Dă-mi răspund blăni, la oi nu te mai duce, dar întoarce-te de ești om și român la credința și biserica maicei dăte și lasă-i sănătoși pe englezi la credința lor, la obiceiurile lor și la biserica lor.

Sectarismul românilor noștri întorși acasă de pe meleaguri străine este, repet, o boală sufletească, primită dela străini, nu este doctrină religioasă, nu este credință. Religiozitatea românului în veci nu o să se poată împacă cu închinarea spre misticisme a sufletului anglo-saxon. Altă climă, altă istorie, alt suflet avem noi — și altă climă, altă istorie și alt suflet au anglo-saxonii.

Legea elementară a igienei cere ca orice boală, ca să nu prindă rădăcini mai adânci, să fie dela început suprămată în fașe.

Biserica noastră acum, până e timp, va trebui să reacționeze cu toată puterea de care dispune contra boalei, ce se numește sectarism. Nu un misionar doi, ci zeci și zeci de misionari vor trebui să cuture Tara Românească dela un capăt la celălalt și cu *bătăla trezistibilă a cuvântului* de dragoste pentru legea strămoșească să stărpească din rădăcina una dintre cele mai grele și mai primejdioase rătăciri sufletești.

Prot. Dr. Ștefan Cioroianu.

Inaugurarea bustului lui Gheorghe Lazăr. Corpul învățitoresc, constituit în Societatea fondului Gheorghe Lazăr, aranjează o serbare ce se va ține luni în 16 Iunie 1924, a doua zi de Rusali, ora 11 a. m., când se inaugurează bustul marelui Dascăl Gheorghe Lazăr, ridicat în grădina casei învățătorilor din Cluj. După sfîșirea bustului și cuvântările festive, urmează defilarea școalelor și depunerea coroanelor. Va cânta corul episcopiei.

Asociațiunea la Academia Română

Evenimentul cultural, — vizita Asociațiunii, în capitală și primirea cea mai frățească ce i s'a făcut pretutindeni, în mijlocul unei însuflețiri fără margini, — va rămânea în vece neuitat în suflurile tuturor acelor reprezentanți ai Asociațiunii, preoți, țărani, meseriași, dascăli, medici, z'aristi ș. a. cari au putut să asiste la acele mărețe clipe de înfrățire.

Din acest eveniment cultural mai relevăm în deosebi primirea călduroasă adusă Asociațiunii din partea Academiei Române.

Recepția oaspeților Asociației s'a făcut luni d. a., la ora 5 în sala de față a M. Sale Regelui, președintele de onoare al Academiei și al Asociațiunii.

Public numeros era prezent în sala Academiei, arhieri, miniștri, generali, deputați și alte distinse persoane.

Di I. Negruzzi exprimă respectuoase mulțumiri Suveranului pentru onoarea ce face de a prezida această ședință, și amintește onorurile strălucite cu care Suveranul nostru au fost primiți în călătoria recentă din străinătate. Di Negruzzi salută după aceasta în numele Academiei pe reprezentanții Asociațiunii.

M. S. Regele rostește acum cuvântarea următoare:

Mulțumesc din toată inima pentru cuvintele de bun venit ce Mi-ai rostit azi. Totdeauna mă bucur când pot pune piciorul Meu în acest altăr, care e plin de un adevărat spirit românesc. Azi bucuria mea este și mai mare, căci Mă văd în mijlocul membrilor a două societăți, al căror președinte de onoare sânt, al Academiei Române și al Asociațiunii. În timpurile dela înființarea lor, multe și adânci legături au existat între cei de dincoace și cei de dincolo, legături mai cu seamă spirituale, căci nouă celor de aci, nu prea ne era îngăduit să mergem dincolo, ca să lucrăm împreună pentru același sfânt scop. Ei, cei de dincolo, au fost însușițeli de unirea culturală, care trebuia să le vie prin România și mai apoi de unirea politică la care am ajuns.

Ei întotdeauna au fost inspirați numai de un singur gând: unirea culturală.

Amândouă însă ați lucrat pe un ogor frumos și roditor, care începe acum să-și dea roadele: cultura adevărat românească.

Scopul acestă sfânt trebuie păstrat în inimile noastre ca o moștenire a celor cari au luptat pentru înființarea instituțiilor noastre de cultură românească. De aceea mă bucur să văd aici întruniți într-un singur gând românii de dincolo și de aici, cu adevărat uniți suflatește și cu dorul de a strânge cât mai tare legăturile, din care numai bine poate să iasă pentru țara noastră.

Ceeace odinioară ne-a despărțit a trecut, dar ceeace ne-a legat a rămas. Și această legătură va crește și se va întări pretutindeni, acolo unde vor fi numai inimi bune românești.

De aceea vă spun vouă celor dela «Asociație»: Bine ați venit printre noi!

Di V. Goldiș răspunde: Fieri de bucurie ne străbat suflurile, când după o muncă trudnică de 63 de ani, purtată între cele mai grele condiții, azi ne aflăm în fața Augustului și glorioșului urmaș al lui Mihai-Viteazul, în fața Regelui nostru, în fața Regelui cu drept cuvânt adorat de toți românii, patronul și președintele de onoare acum și al Academiei Române și al Asociațiunii transilvane... Cu toată vitregia timpurilor, românii ardeleni în veacul al 19-lea, începuseră să-și creeze clasa conducătoare prin intelectuali ieșiți din mijlocul țărănimii. Începând cu Gheorghe Lazăr, mulți învățați ardeleni au lucrat pentru românism: Aron Florian, Ion Măiorescu, Al. Treboniu Laurian, Simeon Bărnuț, Iosif Hodoș, iar cârmă sfârșitul aceluia veac și începutul celui de acum, o pleiadă de talente

ardeleni au venit aici, cheltuindu-și viața pentru progresul cultural al românilor: Gh. Coșbuc St. O. Iosif, etc.

Di Goldiș face un scurt istoric al activității culturale a Asociației, și încheie spunând că în fața Suveranului, înconjurat de dragostea caldă a fraților din capitala României mari, simțim încordându-ni-se voinea de a cheltui cu belșug toate puterile noastre de a întemeia o națiune mare și fericită și a înființa aici, la gurile clasicii Danubiu, un nou și strălucitor far al civilizațiunii latine. Să trăiască Augusta Casă Domnitoare! Academia Română vivat, crescat, floare!

Suveranul s'a întreținut apoi cu numeroșii membri ai Academiei, cu reprezentanții ai Asociației, și ai Caselor naționale, după care recepția s'a terminat la ora 7.

Păstorul vrednic. Preotul bucovinean, venerabilul păstor suflătesc, *Constantin Morariu*, și-a serbat în ziua de 21 Mai (3 Iunie) a. c. la I. Constantin și Elena a 70-a aniversare a numelui său. Cu acest prilej s'au adus călduroase manifestări de dragoste și stimă merituoșului propovăduitor al cuvântului lui Dumnezeu și apostol al iubirii de neam și lege. Constantin Morariu a desfășurat în Bucovina de pe timpul austriac, o activitate de cele mai strălucitoare și rodnice pentru cultura și credința noastră, amenințate de cei străini de limba și obiceiurile strămoșești. Ca publicist, ca tiparitor de reviste, broșuri și cărți de conținut istoric, religios, pedagogic, ca predicator și ca propagandist chiar și pe timpul pribegiei sale dela 1916 în Moldova, C. Morariu s'a dovedit una din figurile cele mai luminoase nu numai ale fraților noștri bucovineni, ci ale întregii biserici ortodoxe române. Dorim ca venerabilul păstor să fie încă multă vreme dător de pilde înălțătoare în mijlocul neamului care l-a născut.

Comună lăudată

În ședința senatului dela 26 Mai a. c. I. P. S. Sa Mitropolitul Primat Miron a vorbit în modul următor despre comuna Sălște:

Toți bunii români cunosc, încă din timpurile dinainte de unirea noastră națională vestita noastră comună din Ardeal, Sălște. Organizată din punct de vedere bisericesc, parohiile ei făceau totdeauna mândria Ardealului nostru. Școalele ei erau cele mai bune și aveau cea mai veche tradițiune, întrucât școala ei primară datează încă dela 1616. Toate acestea erau făcute exclusiv din averea proprie a locuitorilor acestei comune, din inițiativa acestor țărani cu deplină conștiință națională.

Din punct de vedere etnografic, al înfățișării lor ca tip și ca port, acești oameni făceau în totdeauna mândria noastră de câte ori un englez, un francez sau un alt străin venea în Ardeal ca să cunoască tipul original al neamului nostru românesc.

Nu există nici un om major în această comună care să nu știe cetii și scrie.

Ca să vedeeți cât de conștienți erau oamenii aceștia de misiunea ce credeau că o au în sânul neamului nostru, permiteți-mi să vă dau exemplu: Ne având pământ ei trăiau din iscusința lor, fie ca arendași pe la magnatii maghiari, fie ca comercianți și mai ales ca oieri, exploatarea pășunilor din vechiul regat: Bărganul, Cădrilaterul, etc. și trecând chiar Prutul în Basarabia pe atunci rusească. În carele lor înșirate ca niște caravane lungi de câmile, cărau lână și bucatele lor, iar în fundul carului, fund care era dublu, ei aveau în totdeauna ocoite, cărți de ale noastre bisericești pe care le duceau dela Sibiu, contribuind la timpurile celei mai mari întrecimi rusești, să poată să cunoască slova românească. Unul dintre cei patru arhieri ai Basarabiei, episcopul D'Onisie, om fără prea multă carte, dar cu mult suflet, a avut puțină să învețe românește din cărțile acestor mîrgineni dela Sălște.

Acești locuitori conștienți că trebuie să continue această frumoasă tradiție seculară, s'au hotărât să-și facă la ei acasă o școală medie. Calculele lor se ridică la suma de 6.000.000 lei. Ei au strâns până astăzi o sumă considerabilă. Din parte-mi, eu cred că este de datoria mea să aduc această frumoasă pildă la cunoștință d-vostre și să vă rog, în același timp să veniți cu ofranda d-voastră, oferind diurna pe o zi, așa cum a făcut-o cu însuflețire și Camera.

Unirea și întoarcerea Gălșenilor la Ortodoxie

1834—1847

(Urmare)

Sub cărmuirea suflătescă a energicului episcop Gherasim de Arad, începura lucrurile a se îndrepta în parte. Episcopul pusese la cale, la puțină vreme după intrarea sa în diregătoria episcopescă, o jalbă sau recurs la împăratul (în vara anului 1835), din partea clerului și a poporului din dieceza. Încă din primăvara anului 1835 îi cer mai multe sate ademenite la unire, să le scoată din cătușile suflătești străine. La 1847, când Vulcan murise de 8 ani și nu mai putea trage, nici el și nici urmașul său Vasile Erdelyi, dungă peste socotelile bisericii noastre, — episcopul Gherasim se plângea, el însuși, la împăratul pentru sălnicile și mai grozave ale uniților și ale domnilor dela comitat. Între comunele, care erau tulburate în suflul lor și în pacea lor din sat, eră și Gălșa, Gălșenii, o seamă din ei, se săturaseră de unație, și în număr de 251 case se întorc la ortodoxie, pe motiv că în unație nu-și găseau liniște suflătescă. Și fiind ei acum cei mai mulți, cer să li se deie și biserica.

Comitatul, ne având ce să mai facă împotriva, trimite în fața locului o deputație, între cari se mai găseau câțiva din deputația dela 1834. Deputația, aceasta primește ordin dela comitat, să constate dacă ortodocșii au ceruta majoritate, — și dacă o au, să li se deie biserica «în acel chip și după aceeași dreptate, după cum li-a fost predată când au trecut la unire».

De actele acestei întoarceri la ortodoxie n'am dat până acum, și nu pot ști amănuntele lucrurilor. Atăta știm, dintr'un aviz al episcopului către protopopul Teodor Popovici din Gălșa (3/15 Iulie 1847), că și episcopul trimisese acolo delegați de ai săi, pe ziua de 16 August, când avea să se facă trecerea înaintea deputației. Sfârșitul a fost, că poporul credincios, prin îndelungata răbdare în credința strămoșească, a biruit; și-a recăstigat biserica și avutul și cinstea lor de mai înainte.

Dar biruința aceasta va fi întreagă și desăvârșită d'abia atunci, când cu toții se vor aduna în jurul aceluiași vechi altar românesc, de lângă care i-au smuls străinii prin siluirile și înșelăciunile lor.

Frați Gălșeni!

Vă mulțumesc pentru cinstea, ce mi-ați făcut, când m'ați chemat și mi-ați ascultat istorisirea câtorva lucruri din trecut, legate de numele moșilor voștri. La urma urmelor, nici nu eu am graț vouă, ei V'au graț înaintașii voștri, prin scrisorile vechi de pe cari eu numai am suflat pulberea și le-am tălcut înaintea voastră, a urmașilor lor.

Iar eu din parte-mi, ce aș avea să mai adaog? Însivă ați putut auzi mai de aproape, din hrisoave vechi, aceea ce se știa de altfel în Gălșa, că *unația s'a făcut* și aici și pretutindeni, cu sălă și cu înșelăciune, atunci când poporul însuși nu era *nici slobod* sau liber, și *nici destul de luminat*, pentru a fi în stare să înțeleagă și să poată a se apăra de înșelăciunile străinilor. Astăzi însă, *mulțamita lui Dumnezeu pentru libertatea în care trădește poporul românesc și pentru lumina, care strălucește în mintea deșteptului Podgorean.*

Tocmai de aceea, iată eu nu vin nici cu săla și nici cu amăgitoare făgăduințe la voi, cum au venit trimișii de odinioară ai episcopiei gr-cat. la moșii voștri. Eu nu vin cu săla și cu viclșug și pe ascuns la voi, ci grăesc vouă la arătare, înaintea sfântului vostru altar ca înaintea lui Dumnezeu. Și astfel bat la ușa minții și a inimii voastre, în numele suferințelor pentru lege ale părinților voștri: *Judecați voi înșivă, dacă e trumos și dacă e bine, pentru satul acesta și pentru ținutul acesta și pentru întreg Neamul românesc, să fie împărțit în două cu sutielele și cu altarele!*

(Urmează)

Improprietățile în părțile Făgărașului

Duminecă, în 1 Iunie n. 1924, a fost o serbare frumoasă de improprietăți la Becean, aproape de orașul Făgăraș, în câmpul bogat dela Fântâna Crăieșii, pentru comuna Făgăraș, Galați, Ureș și Becean din pământul statului.

În foșorul frumos împodobit, cu flori și verdețuri, s'a făcut sfințirea apei și pomelnicul eroilor căzuți pentru desrobirea neamului, de pâr. protopop Nicolae Borzea al Făgărașului, Vasile Stoicană, adm. prot. al Oltului, N. Aron și Traian Pacala din Galați, G. Vas din Voila, Ioan Conora din Bohot, Ilie Secheli din Voldeni, Aurel Gabor din Sămbăta, N. Gogonea din Becean fiind prezenții dl prim ministru I. I. C. Brătianu, ca deputat al Făgărașului, miniștri, senatori, deputați, secretari și public imens din toate comunele învecinate.

După serviciul divin a vorbit protopopul Nicolae Borzea apoi dñii miniștri I. I. C. Brătianu și Constantinescu, după care trăgându-se brazda pentru cel improprietății pe vecie, a fost blagoslovită cu apă sfințită. De aici la prefecura Făgăraș, a vorbit Dr. Micu, notarul public, sfârșindu-se serbarea cu recepțiile. După masă s'au continuat cu improprietățile în Veneția de jos și de sus și la Comana de jos, spre mulțumirea tuturor. *Un ascultător.*

Ziua eroilor în Sibiu

Serbătoria dela înălțarea Domnului, în amintirea eroilor ostași căzuți în război, a fost și în anul acesta prilej de impunătoare manifestare națională în întreaga țară.

Festivitățile în Sibiu s'au început cu serviciul divin oficiat în catedrală, la care au asistat dñii ofițeri din garnizoană în frunte cu comandantul Corpului VII de armată dl general Cihoschi și șefii tuturor autorităților civile în frunte cu dl prefect An. Bala.

În fața catedralei era postată o companie de onoare a reg. 90 infanterie, cu drapelul și muzica militară.

Plecarea procesiunii din catedrală s'a făcut la ora 9^{1/2} a. m.

Înainte mergea muzica militară, urma compania de onoare din Reg. 90 Inf. cu drapelul, apoi corul seminarial condus de dl profesor C. Popa, întreaga noastră preoție din centrul mitropoliei, ear sub baldachin I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae.

La ora 10 a ajuns I. P. S. Sa în Piața Regele Ferdinand I. Aici se aflau elevii tuturor școalelor din orașul nostru, soldații din garnizoană, toate autoritățile civile și militare și societățile corale, culturale și de meseriași. S'a format cortegiul în ordine exemplară, traversând străzile Regina Maria, Carmen Sylva și Fabricii până la cimitirul Eroilor de lângă drumul Po-plăci.

Ajunși la cimitir, I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae a oficiat parastasul pentru odihna eroilor căzuți pentru întregirea neamului, a căror morminte au fost presărate din partea damelor noastre cu cununi de flori.

După terminarea serviciului divin, conform programului au urmat cuvântările.

Mai întâi a rostit în numele Bisericii noastre părintele Transiliv Scorobet următoarea vorbire:

*Înalt Preașfințit Părinte,
Domnilor Generali,
Ilustra Adunare,*

Un sentiment de plată ne-a întrunit astăzi aici. Am venit în procesiune solemnă, să

comemorăm pe aceia, cari dincolo de mormânt și-au început viața lor de nemurire.

Nu suntem singurii pelerini la mormintele de eroi. Toată suflarea din această Țară, fără deosebire de neam și de lege, într-o desăvârșită solidaritate sufletească, se închină azi înaintea măiestrii mormintelor tăcute.

Și Țara ni e sfințită de morminte de eroi. Plugul de foc al războiului a tras brase adânci, din hotare în hotare și sub glia lor se odihnesc oboșiți luptători.

Niciodată Moartea n'a avut un seceriș atât de bogat, ca în războiul întregii națiuni.

Și Țara și-a lărgit până departe hotarele sale, strângându-se la piept fiii, resățiți de soarte. Dar dincolo de hotare mai avem frați și mai avem morminte risipite, prin țări îndepărtate.

În ziua de azi se cade să ne aducem aminte de ei. Poate că niciodată nu vom cunoaște locul lor de odihnă, unde am vrea să înfigem, la creștet sfânta cruce, simbolul jertfei și al izbăvirii.

Dar Dzeu, atotputătorul de grijă, în toate primăverile primește iarba verde de pe mormintele lor și cu gingașe flori le împodobește. Dumnezeu le trimite din cer raze dulci de soare, în loc de lumină aprinsă. Iar în loc de candelă strălucitoare, scântează deasupra lor eternele stele, din nopțile senine.

În locul peregrinului cucernic, Dumnezeu trimite în pelerinagiu vântul pribeag, să cerceze mormintele lor. Și vântul neobosit ne aduce, pe aripile sale, dorul lor feribinte de casă și doririle de bine pentru fericirea Țării îndepărtate.

Mormintele din preajma noastră, însă mormintele de acasă să le îngrijim cu gingășie!

Voi, tinerime, fete și băieți, să piecați dela aceste morminte, făcându-Vă stegarii cultului Eroilor nemuritori!

Dar nici până acum nu s'au vestejit florile depuse, pe mormintele de eroi. Și tot mai multe monumente se ridică în cinstea lor.

Un lucru însă e sigur, că dragii ochi, care s'au stins în negrul mormânt, nu se mai deschid să privească, bucurându-se de procesiunile noastre solemne.

E sigur, că brațele lor nu le vor întinde după darurile, pe care le oferim.

E sigur, că nu se vor înfiora în morminte, ascultând discursurile noastre, ori cât de măestrite, nici psalmii de proslăvire.

Și atunci ne întrebăm, cu tot dreptul: Ce rost au procesiuni și pîrăzi, cruci și monumente, flori din grădina și flori de oratorie?

Iată vom răspunde: Toate aceste acte memoriale sunt prinosul recunoștinții noastre, pentru jertfa lor; sunt dovezi ale iubirii noastre față de ei. *Dar mai pe sus de toate, prin tot ceea ce aducem pentru ei: săvârșim o superioară operă de purificare sufletească în noi înșine, care suntem chemați să luăm în primire sfânta lor moștenire și să o trecem sporită urmașilor noștri.*

Scumpii eroi, s'au închinat Datoriei și Onoarei și Dreptății. Prin acestea se susține Țara și se slujește Neamul.

Și acestea le-au considerat printre cele mai veritabile realități sufletești, pentru care și-au jertfit viața lor.

Ei n'au murit pentru niște himere.

De aceea li cinstim, cinstim idealul lor, nădejile lor sfinte și aspirațiile lor.

Drept aceea să nu se apropie de aceste morminte oamenii profani, să nu sngdue pământul și să li înghită.

Și profani sunt cei, cari socotesc, că idealul Datoriei, Onoarei și Dreptății sunt niște himere pentru naiți, niște vorbe abstracte.

Și mai cinstim pe eroi, pentru că ei n'au cunoscut altă lozincă decât: *«Să birum pe dușman!»*

Și dușmanul era lumea cea veche, plămădită în nedreptate și sprijinită pe egoism.

Și marea oaste de eroi, ca niște uriași legendarii au lovit cu ciocanele lor năprasnice în fortărețele acelei lumi. Și le-au prăbușit, și au perit împărții și s'au mutat granițe nedrepte.

Cât munții de înalți s'au făcut mormanele de schelete, dar peste ele s'a înălțat triumfătoare lumea cea nouă de azi.

A dat neamul nostru mulțime de eroi, în cursul vremii, dar acum oamenii mari au alcătuit o oaste întregă.

Însă oamenii mari sunt creatori, iar nu distrugători. Eroii serbătorii au dăruit o lume

vechie și au pus temelii lumii de azi, pe care avem să clădim noi și urmașii noștri.

Și în această temelie au zidit idealul lor, porunca datoriei, a onoarei și a dreptății.

Iată cum toate s'au schimbat, cum toate se înocesc, — a zis Dumnezeu, binecuvântând opera lor.

Și ne-au lăsat sfânta moștenire și ne-au designat o destinație: Să păstrăm moștenirea, să îngrijim de sângele lor, de orfanii lor, de invalizi și de văduve.

Ci, Tu Doamne, împărate veșnic și Ziditorule a toate, binecuvintează dimineața de dimineață temelia sfântă, iar seară de seară înocște binecuvântarea Ta.

Ajută-ne prin toate silințele noastre de fiecare zi, să continuăm opera eroilor noștri, iar duhul lor sklălucească între noi, să le urmărim exemplul, slujindu-ți Ție și patriei și Neamului, în veci Amin. —

A vorbit după aceea preotul evanghelic Miess, apoi dl colonel Marcovici, în fine dl profesor dela licență «George» Lazăr Ioan Pătrășcanu. Toți oratorii au arătat în cuvinte alese și adânc simțite sentimentele de pietate ce le purtăm eroilor necunoscuți, cari au știut să se jertfească pentru un ideal.

După aceasta procesiunea s'a întors în ordine la catedrală, în fața căreia dl comandant general Cihoschi a primit defilarea trupelor.

În după amiaza zilei dela 6—8 muzica militară a Reg. 90 a cântat în parcul orașului, iar muzica centrului de instrucție a cavaleriei în Piața Regele Ferdinand; seara la ora 9 a avut loc o retragere cu torțe pe străzile principale ale orașului nostru aranjată de Reg. 90 infanterie în frunte cu muzica militară, urmată de mult public, cu deosebire de tinerime.

În decursul întregii zile a domnit în orașul nostru o atmosferă sărbătorească. Toate prăvăliile au fost închise, înainte de masă și cafelele și restaurantele și pe toate edificiile fălăia drapelul național.

INFORMAȚIUNI

La Vălenii de Munte. În 15 Iulie va începe la Vălenii de Munte a zecea serie de cursuri sub conducerea dlui prof. N. Iorga. Universitatea Populară dela Vălenii de Munte chiamă astăzi intelectualitatea și tineretul din toate unghiurile țării. Afară de prelegerile culturale, anul acesta se va o deosebită importanță problemelor economice. Se va lărgi de asemenea cadrul de activitate al acestei școli prin înființarea unei secții pedagogice pentru învățători, și a alteia pentru reprezentanții minorităților, cari în timpul șederii la Vălenii își vor putea completa cunoștințele de limba românească. «Asociația cursurilor» întemeiată anul trecut, va veghea ca toți cei ce se vor înscrie până la 15 Iulie să se poată bucura de condiții bune de trai. Cu 3000 de lei un vizitator modest va putea petrece în chip plăcut o lună la Vălenii de Munte. Pentru înscrieri și bilete de reducere vizitatorilor se vor adresa dlui Ion Dianescu, la redacția Neamului Românesc și Asociației Cursurilor pe adresa dlui Ilie Ardeleanu la Liga Culturală, str. Banu Mărăcină Nr. 1, București. Vor ținea conferențe dñii: N. Iorga (1. Regionalismul și unitatea românească. 2. Ce este democrația?) Remiro Ortiz, Vladimir Ghidulescu, Ștefan Mețes, C. Moisil, N. Bășaria, Dr. Bitay, D. Gusti, C. Argetoianu, dna Isabela Sadoveanu, preotul Marin Ionescu și alții.

Nenorocirea dela Cotroceni. Cu ocazia nenorocirii dela Cotroceni unele ziare ungurești din Timișoara, în fantazia aprinsă a redactorilor, au făcut scrum București. Din vârful peniteiilor lor morții curgeau cu zecile. Nu e de mirare că un general întrebând la București pe un ofițer căți morți sânt, acesta li răspunse: 45, domnule general.

— Și unde sânt? reluă generalul.

— În coloanele ziarului, răspunse ofițerul.

Specialitatea unor agenții telegrafice din Budapesta și Viena este să răspundă în Europa cât mai dese știri despre grozave «revoluții» deslănțuite în România. Știrea cea mai nouă este adusă în legătură cu numele dlui general Averescu din prilejul întrunirii partidului poporului, în 3 Iunie, la Arenele romane din

București, unde — după telegramele acestor agenții trimise la Londra — a izbucnit, în această zi, de 3 luni, «revoluția», ear dl general Averescu a luat locul dlui I. Brătianu, pe care l-a izgonit din țară... nu se știe unde. Scopul informațiilor acestora, răspândite cu rea credință, este discreditarea țării și promovarea afacerilor de speculă.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrală. Duminică trecută a predicat în catedrală pâr. Ioan Dancilă, protopop militar.

Teatru. Artistul cunoscut sibienilor, dl I. Manolescu, și trupa sa, vor da în sala teatrului nostru o reprezentație Marți, în 10 l. c. Se va juca piesa în 3 acte *Tatăl*. Inceputul la ora 8 seara. Bilete se găsesc la Librăria Foala Poporului str. Mitropoliei.

Tinerime scolară în excursiune. Orașul nostru a fost vizitat, în 4 și 5 l. c., de excursioniști — elevi și eleve — din institutele vechiului regat. Un grup de peste 250 școlari și membri ai societății «Tinerimea Română», sub conducerea dlui N. Dumitrescu, director general al ministerului Instrucțiunii, au fost întâmpinați de autorități și de școlile românești sibieni, cercetând în cursul zilei așezămintele de seamă ale orașului, ear în ziua următoare, cu prilejul procesiunii religioase, făcând parte din cortegiul care a parcurs străzile orașului până la Cimitirul Eroilor. În aceeași zi d. a. a sosit tinerimea dela liceul «Carol I» din Craiova, condusă de directorul dl N. Balaban și mai mulți profesori, saluati călduros de corpul profesoral și biani și de reprezentanții primăriei. Elevii liceului au dat la ora 5, în sala teatrului, un festival sub conducerea maestrului Bobescu. Cu această ocazie s'a distins în deosebi orchestra liceului craiovean, care a executat cu rar talent bucăți clasice și populare. Deplin reușite au fost și producțiile gimnastice, conduse de dl Constantinescu și nu mai puțin piesa cu cântece a lui Millo, Baba Hărcă. O parte din excursioniști, plecând mai departe prin Ardeal, se va opri și la Tebea, la mormântul lui Avram Iancu.

Semnal de incendiu. Comandamentul corpului pompierilor voluntari din loc face cunoscut că pe viitor, în caz de incendii, nu se va mai suna alarma ca până acum, ci cu patru bătăi de clopot. *Constițul orășenesc.*

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare:

La *Copșa mică*: 2:10, 9:30, 15:20, 18:45.
La *Oțena-Băi*: 6:20, 10:30, 13:55, 16:30.
La *Peatra-Olt—București*: 3:30, 13:50, 18:40.
La *Făgăraș—Brașov*: 5:5, 17:5.
La *Alba-Iulia*: 4:50, 19.
La *Turnu-Roșu*: 7:33, 12:24.
La *Săltște*: 8:30.
La *Agnita*: 4:32, 17:35.
La *Cisnădie*: 6:55, 12:15, 18:20.

II. Sosire:

Dela *Copșa mică*: 2:9, 10:16, 14:40, 21:20.
Dela *Oțena-Băi*: 7:25, 12:10, 15:2, 17:35.
Dela *Peatra-Olt—București*: 1, 11, 16:20.
Dela *Făgăraș—Brașov*: 8:14, 14:12.
Dela *Alba-Iulia*: 8, 16:55.
Dela *Turnu-Roșu*: 9:34, 14:41.
Dela *Săltște*: 20:28.
Dela *Agnita*: 7:59, 17:36.
Dela *Cisnădie*: 8:26, 13:34, 20.

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuit pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțesti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 5305/924 Epit.

(59) 1—2

Licitație minuendă

La biserica catedrală ortodoxă română din Sibiu sânt a se face reparațiuni de zidărie în valoare de Lei 270,000.

Reflecții la aceste lucrări au să înainteze Consistoriul arhiepiscopului ortodox român în Sibiu până în 30 Iunie n. a. c. ofertele lor închise, în cari vor arăta suma pe lângă care sânt aplicați a executa lucrările, depunând la oficiul Cassei arhiepiscopice vadiu de Lei 27,000 în bani sau hârtii de valoare acceptabile și declarând totodată, că cunosc condițiile statore de Consistoriu arhiepiscopice și se supun acelor.

Devizul și condițiile se pot vedea în fiecare zi în cancelaria Consistoriului arhiepiscopice în Sibiu (biroul referentului D. Coltofeanu), unde se pot lua și informațiile necesare.

Sibiu, din sedința Consistoriului arhiepiscopice ca senat episcopesc, ținută la 25 Mai 1924.

Consistoriu arhiepiscopice

Nr. 11—924

(56) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III Rușiori, protopresbiteratul Sibiu, prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post se cuprind în coala de venit B.

La parohie se află porțiune canonică în mărime de 9% jug. catas. și se va mai întregi încă prin legea agrară. Pe lângă aceasta preotul mai primește dela fiecare familie câte o ferdă de grâu.

Dela concurenți se cere să se prezinte la fața locului pentru a cunoaște localitatea.

Rușiori, la 10/23 Martie 1924.

Nicolae Bolta
președinte.

Gheorghe Cernea
secretar.

Văzut:

M. Voileanu
adm. prot.

Nr. 249

(52) 3—3

Concurs

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela 1-a apariție în Telegraful Român pentru întregirea posturilor de paroh în următoarele parohii vacante din tractul Devii:

1. Vărmaga pe lângă emolumentele: locuință în chirie, 6 jug. cad., sesie, birul preoțesc câte o ferdă de 30 litri cucuruz sfărâmat de fiecare familie (circa 200 familii) și stolele uzitate.
2. Certeșul sup. cu casă parohială și 3 jug. cad. sesie, birul preoțesc și stolele îndatinate.
3. Nașag, — 7 jug. cad. sesie, birul preoțesc și stolele, conform acordului între candidat și popor.
4. Chișcădaga cu filia Buruens, — 5 jug. cad. sesie, birul preoțesc și stolele uzitate.
5. Boholt, — 4 jug. cad. sesie, birul preoțesc și stolele uzitate.
6. Bejan cu filia Mintia, casă parohială, 3 1/2 jug. sesie și birul preoțesc.
7. Sălștoara cu filia Stoaneasa, venitele din coala B.

Cereri de concurs se vor așterne oficiului protopresbiteral Deva.

Deva, la 1-Mai 1924.

Oficiul protopresbiteral ortodox român Deva.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

În Librăria Arhiepiscopice
a sosit și se află spre vânzare

Din viețile sfinților

I. Spre Emaus

de

Mihail Sadoveanu și D. D. Patrascanu

Prețuri: Lei 35—
plus apeșe postale: Lei 5—

Cititi

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului

Andrei Șaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrații. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la

Librăria Arhiepiscopice în Sibiu

Prețul: 25 Lei

Se află de vânzare la Librăria Arhiepiscopice în Sibiu

PRIBEGII

comedie în 2 acte, localizare după NESTROY

de Dr. Sebastian Stanca

Prețul 9 Lei. — Plus porto poștal 5 Lei.

Vlăduțul mamii

comedie într'un act de LUPEANU

Prețul 7 Lei. Plus porto poștal 5 Lei.

Se găsesc de vânzare la Librăria Arhiepiscopice în Sibiu:

Din publicațiile scriitorului Ion Gorun următoarele volume:

Eume necăjită,

povestiri, 12 lei

Nu te supăra,

povestiri, 15 lei

Faust,

traducere din Goethe, 14 l.

La trimitere prin poșta a se adăuga 5 Lei porto poștal.

Obraze și Măști,

17 lei

Robinson în Țara

Românească,

povestire din zilele noastre, 16 lei

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhiepiscopice a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal

în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 40 Lei.

Au apărut:

Manuale de Limba română,

de H. Hodoș

I. Carte de citire și Gramatică,

pentru clasa a 4-a secundară,

II. Noțiuni de Stilistică și Poetică

și Carte de citire (pentru Istoria Literaturii); și

III. Elemente de Istoria Literaturii

Se găsesc de vânzare la Librăria Arhiepiscopice în Sibiu